

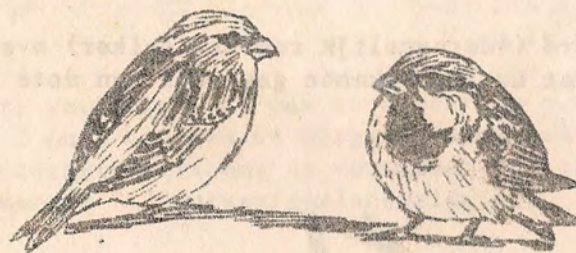
De Skor

v.w.g. texel

1982 n0 2

INHOUD

-Programma - bestuur	1
-Zeetrek telling - FRITS-JAN MANS	2
-Stookolieslachtoffers ADRIAAN DIJKSEN	7
-Uileballen - LIEUWE DIJKSEN	9
-Vogels in de bebouwde kom van Den Burg DICK SCHERMER	12
-Ganzenexcursie in Friesland HANS WITTE	18
-Waar broeden grote lijsters? ADRIAAN DIJKSEN	18
-Vogelonderzoek in de provincie MARCEL GROENENDAAL	19
-Waarnemingenrubriek ADRIAAN DIJKSEN	20
-Bestuur	24

PROGRAMMA.

- zo. 18 april. Excursie de Muy. Vertrek 10 uur.
vr. 23 april. Lezing Pyreneëen door Mardik Leopold. 20 uur
Oude Ulo.
vr. 30 april. Cursus zangvogels herkennen o.l.v. Adriaan en
Dick in de Dennen. Vertrek Catharinahoeve (Rozendijk) om 6 uur!
zo. 2 mei. Excursie de Slufter: "stille ingang", 8 uur.
wo. 5 mei. Als 30 april.
za. 8 mei. Excursie de Schorren o.l.v. Cees Boot. Vertrek 10.30u.
zo. 9 mei. Wadvogeltelling; hoogwater Oudeschild 8.15 uur.
najaar: Cursus steltlopers herkennen. Gegevens volgen nog t.z.t.

1 juni: uiterste ontvangstdatum copy Skor nr. 3.

ZEETREKTELIEN OP TEXEL (NR. 2).

INLEIDING.

Het tweede zeetrekverslag behandelt de maanden januari, februari en maart '82. In deze periode konden een aantal opvallende verplaatsingen, van vooral duikers en roodhalsfuten, waargenomen worden.

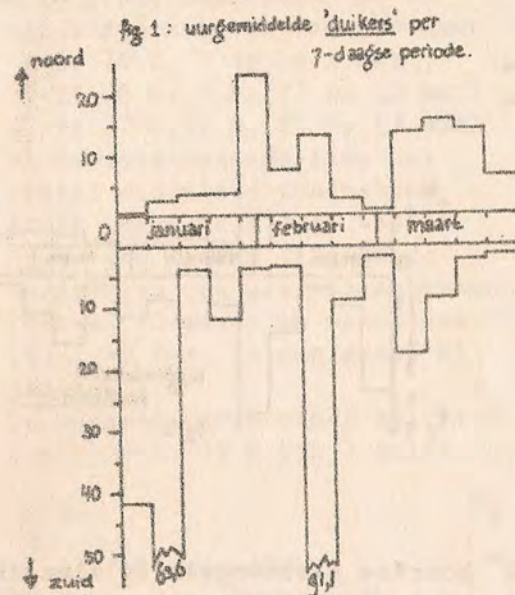
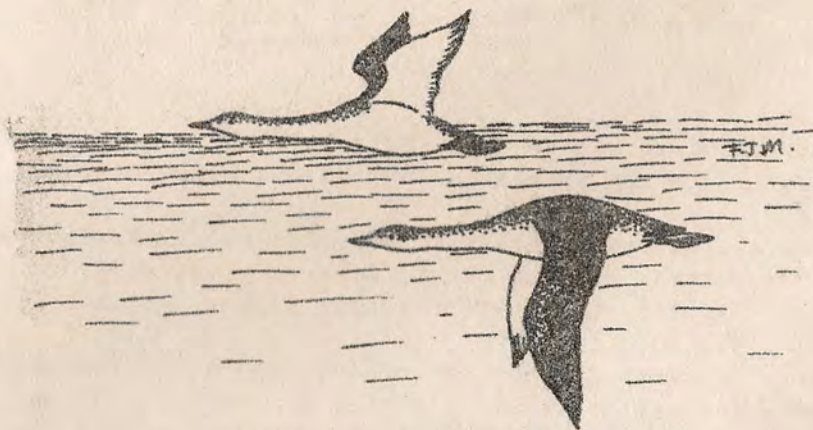
Over het verloop van de trek over zee voor de Waddeneilanden in dit tijdvak is maar erg weinig bekend, vandaar dat de nu op Texel verzamelde gegevens een belangrijke bijdrage leveren aan hetgeen reeds bekend was over de zeetrek voor de Nederlandse kust. In vergelijking met vorig jaar is het aantal teluren sterk gestegen (van 40 naar 111½ uur).

Rest mij nog degenen te noemen die in meer of mindere mate tijdens zeetrekellingen vorst, regen, stuifzand en mist getrotseerd hebben: Louis Witte, Richard Witte, Kees Roselaar en Henk Brugge en uiteraard de samensteller van dit verslag.

OVERZICHT JANUARI-MAART 1982.

Duikers.

De aantallen duikers (voornamelijk roodkeelduiker) overtroffen ruimschoots alle tot nu toe bekende gegevens van deze soort(en).

Vooral in de week 12-18 feb. kwamen bijzonder veel duikers langs (in 12½ uur in totaal 1139 exx. Z, 163 N en 82 tp (waarvan 289 roodkeel- en slechts 1 parelduiker)). Enkele opvallende uren uit deze periode:

13-2: 8.15- 9.15 u.: 294 Z.
14-2: 8.15- 9.15 u.: 215 Z.
9.15-10.15 u.: 131 Z.

Naast deze dagen werden ook veel duikers gezien op:
9-1: 167 Z (1 parel- en 49 roodkeelduikers), 4 N en 22 tp (w.v. 12 roodkeelduikers).
10-1: ca. 85 duikers voor drijfsijs uitzwemmend.
8-3: 126 Z (12 roodkeel), 2 N en 24 tp (11 roodkeel) in 1 uur.

Noordwaarts gerichte trek was zichtbaar op o.m. 21 mrt. met 85 exx. N in 3 uur. Zie ook de uurgemiddelde-grafiek fig.1. Als bijzonderheid valt nog te vermelden dat op 21 feb. een ongedetermineerde "ijsduiker/geelsnavelduiker" langs vloog.

Fuut.

Vooral tijdens en vlak na de vorstperiode in januari verbleven veel futen voor de Texelse kust. Goede dagen waren:

2-1: 183 Z, 2 N en 8 tp (2 uur).

10-1: 71 tp.

24-1: 410 Z, 2 N en 10 tp (2 uur).

Na de 24^e was het merendeel van de futen verdwenen (zie fig. 2).

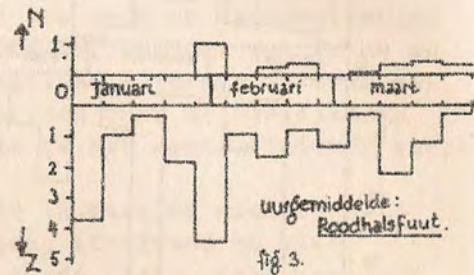
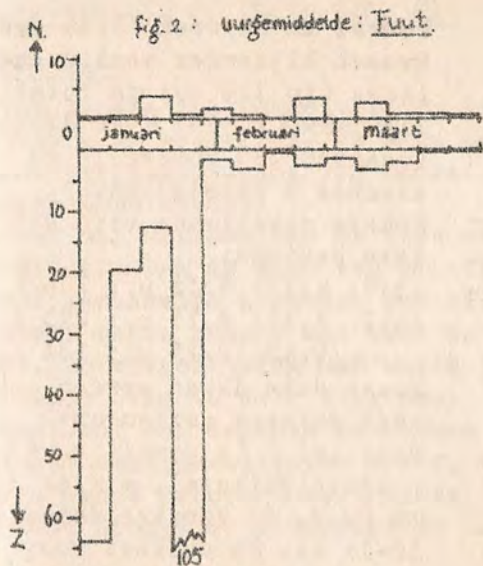
Roodhalsfuut.

Voor de roodhalsfuut geldt ongeveer hetzelfde als voor de duikers: veel hogere aantallen dan tot nu toe bekend waren. In praktisch elk uur waren wel één of meerdere roodhalsfuten aanwezig. Uitschieters waren

10-1: 10 exx. tp. 1-2: 15 Z en 3 N in 2 uur.

24-1: 15 Z in 2 uur. 14-2: 19 Z in 3 uur.

Zie ook fig. 3.

Noordse stormvogel.

In maart waren op de 6e en 12e Noordse stormvogels te zien die achter viskotters aanvlogen (op 6 maart 184 exx.(!) en op 12 maart 6 exx.).

Jan van gent.

Op 5 feb. passeerde de eerste jan van gent van dit jaar. Gedurende feb. en mrt. werden vrij regelmatig jan van genten (vnl. adulte exx.) gezien, de meeste exx. op 13 maart bij een harde NW-wind: 33 Z en 1 N in 2 uur (32 ad. en 1 3^ejaars-ex.).

Grondeleenden.

Regelmatig vlogen kleine groepjes wilde eenden, smienten en wintertalingen voorbij, vaak niet meer dan 10 exx. per uur.

Op 3 dagen waren wat grotere aantallen te zien:

27-2 smient: 174 Z in 2 uur.

7-3 wilde eend: 30 Z en 19 N in 3 uur.

8-3 wintertaling: 44 Z, 2 N en 4 tp in 2 uur.

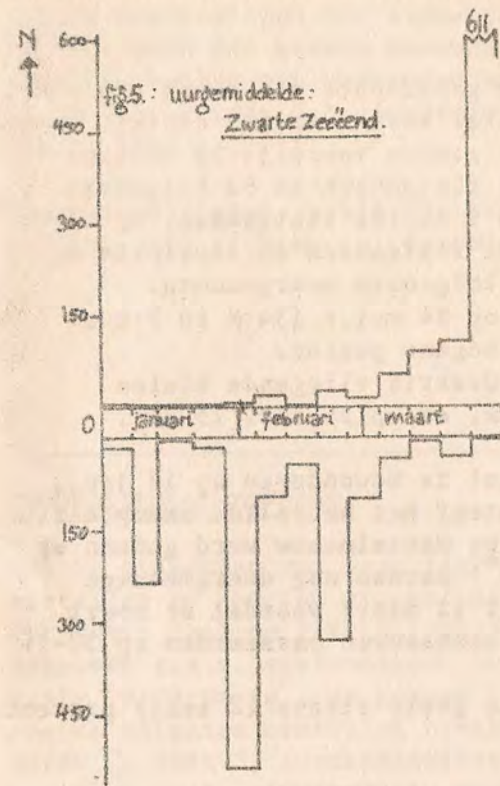
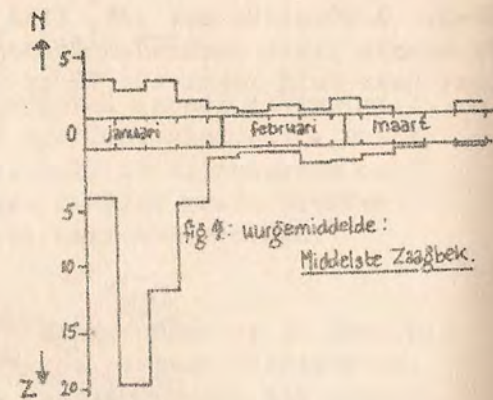
Eind maart kwam ook wat noordwaartse trek op gang, nu vooral van smienten, wintertalingen, maar ook pijlstaarten, slobeenden en krakeenden (6 exx. N).

Duikeenden, zaagbekken en bergeend.

Toppereenden en brilduikers waren vooral in januari vrij regelmatig te zien: vooral op 10-1 toppereend 32 Z in 2 uur, en brilduiker op 3-1 21 Z, 9 N en 1 tp in 2 uur.

In de 2^e en 3^e week werden soms vrij grote aantallen van de middelste zaagbek waargenomen:
 8-1: 30 Z, 2 tp in 1 uur
 9-1: 68 Z, 3 N, 27 tp (3 uur)
 10-1: 17 Z, 11 N, 83 tp (2 uur)
 Na de vorstperiode liep het aantal middelste zaagbekken sterk terug (zie fig. 4). Af en toe werden tijdens de vorstdagen ook grote zaagbekken (totaal 25 exx.) en nonnetjes (16-1 49 exx. in één groep N) gezien.

De bergeend trek vanaf half feb. in kleine groepjes naar noord door: 14-2: 19 N (in 2 uur); 25-2: 19 N (2 uur).

Zeeëenden.

De ijseend was in deze periode wat regelmatig te zien dan in de voorgaande jaren; in totaal werden 23 exx. waargenomen, waarvan 9 exx. op 31-1. Eidereenden waren in de 2^e januari-week het talrijkst (9-1: 118 Z, 74 N en 3 tp). Nadien verbleven steeds kleine groepjes tussen de strekdammen. Op sommige dagen passeerden grote aantallen zwarte zeeëenden; in jan. en feb. vloog het merendeel nog naar zuid, vanaf eind maart kwam een zeer sterke voorjaarstrek naar noord op gang. Opvallende dagen (zie ook fig. 5) waren:

31-1: 9.00-12.00 u. resp. 2383, 579 en 261 Z en 52, 44 en 46 N.
 20-2: 8.00-10.00 u. 594 en 1546 Z.

26-3: 13.15-17.15 u.: 241, 701, 1033 en 2309 N.

28-3: 8.00-11.00 u.: 338, 1149 en 784 N.

De meeste grote zeeëenden werden gezien op 20, 21 en 22 feb.
(met naar zuid resp. 40, 79 en 40 exx.).

Ganzen en zwanen.

Gewoonlijk is de rotgans de enige ganzesoort die boven zee gezien wordt. In jan. en feb. echter kwamen op een aantal dagen ook kleine rietganzen en kolganzen voorbij. Op 23 jan. vlogen met mistig weer 130 kleine rietganzen en 83 kolganzen noord in 1 uur; op 16 jan. werden 9 kleine rietganzen, op 17 jan. 1 kolgans, op 1 feb. 2 kleine rietganzen en tenslotte op 26 feb. 2 kleine rietganzen en 5 kolganzen waargenomen.

De meeste rotganzen kwamen langs op 14 mrt.: 134 N in 2 uur. Bovendien werd op 21 mrt. een brandgans gezien.

Twee keer werd een groep van noordwaarts vliegende kleine zwanen opgemerkt: op 7 feb. 34 exx. en op 24 feb. 25 exx.

Meeuwen en sterns.

Een 1 jaars grote burgemeester viel te bewonderen op 17 jan., 23 jan. en op 22 feb. Mogelijk betrof het hetzelfde exemplaar. De eerste waarneming van een kleine mantelmeeuw werd gedaan op 28 feb. Begin jan. (op de 2^e of 3^e) werden nog dwergmeeuwen waargenomen, daarna duurde het tot 12 maart voordat de soort weer gezien werd. De meeste drieteenmeeuwen passeerden op 30-1: 15 Z en 6 N in 2 uur.

Op 21 maart waren alweer de eerste grote sterns (2 exx.) present.

Steltlopers.

Sterke trek van scholeksters vond plaats op:

8-1: 469 Z en 53 tp in 1 uur.

16-1: 370 Z en 80 N (waaronder 1 vrijwel geheel albino ex.).

Gedurende de tweede en derde week van jan. viel enige vorst-trek van steltlopers te zien bijv. 8-1: 14 steenlopers Z, 25 rosse grutto's Z en 32 tureluurs Z. Eind maart trokken kleine aantallen bonte strandlopers naar het noorden:

26-3: 140 N in 4 uur.

Alk/zeekoet.

De meeste "alken/zeekoeten" werden waargenomen op 30 jan. bij een harde NW-wind: 42 Z, 13 N en 6 tp, waarvan 6 zeekoeten. In de periode jan.-mrt. werd geen enkele levende alk gezien, bij determinatie betrof het telkens een zeekoet.

Zeezoogdieren.

Hoewel de Skor een vogelblad is, wil ik toch melding maken van de waarnemingen van zeehonden en bruinvissen. Maar liefst 11 keer werd een gewone zeehond gezien, op 15-1 zelfs 3 exx.. Mogelijk hebben wat zeehonden voor de Texelse kust overwinterd. Op 14 feb. werden 2 bruinvissen waargenomen, op zowel 15 feb. als 21 mrt. 1 ex..

Voor aanvullingen, kritische kanttekeningen en lofuitingen kan men zich richten tot de samensteller van dit verslag

Frits-Jan Maas
Rozendijk 24
1791 PE Den Burg
02220-3236

STOOKOLIESLACHTOFFERS.

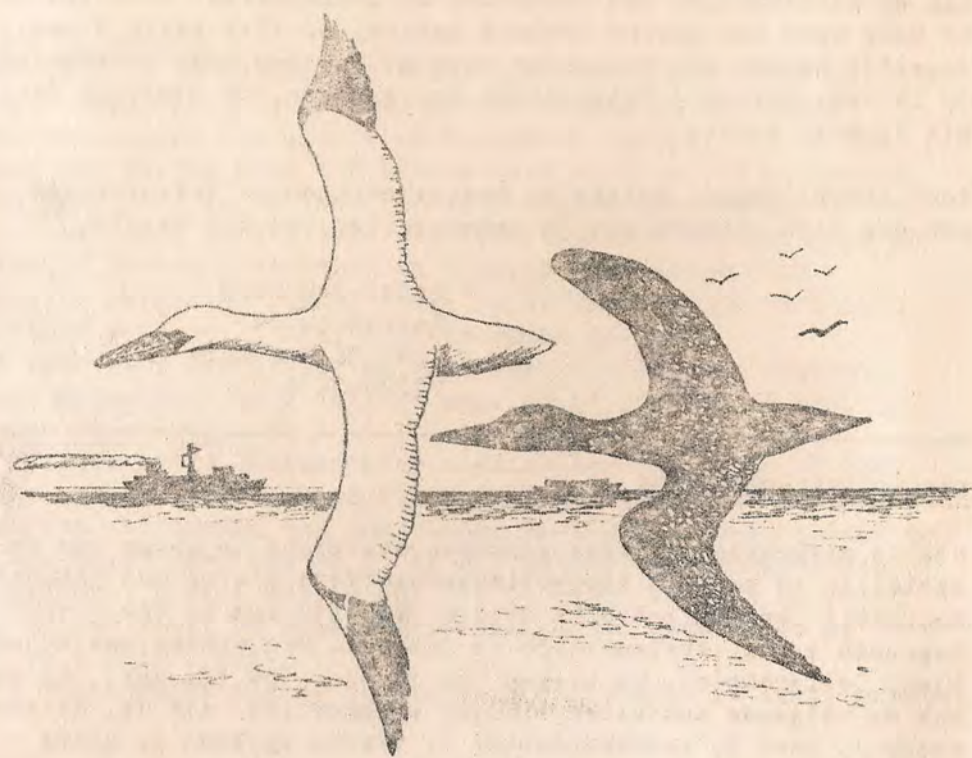
Het is misschien wel eens leuk een overzicht te geven van de aantallen en soorten stookolieslachtoffers die op het Natuur-Recreatie Centrum gebracht worden. We zijn pas in dec. 1980 begonnen e.e.a. systematisch te noteren. Die winter was er een klein "olierampje". We kregen van 15 dec. '80 t/m apr. '81 dan ook de volgende aantallen binnen: zeekoet 198, alk 11, drieteenmeeuw 7, fuut 3, roodkeelduiker 3, zwarte zeeëend 2, grote mantelmeeuw 1, eidereend 1, roodhalsfuut 1 en kleine alk 1.

Dit waren dus alleen levende vogels die besmeurd met olie binnen gebracht werden. In de herfst van 1981 werd het eerste slachtoffer (een zeehoet) op 2 oktober gebracht. Van oct. '81 t/m feb. '82 werd aldus aangevoerd:

	oct'81	nov'81	dec'81	jan'82	feb'82	totaal
zeehoet	6	45	6	24	5	86
alk	2	3	-	-	-	5
eidereend	-	2	1	-	-	3
fuit	-	-	1	3	-	4

Tevens nog 2 roodhalsfuten en 1 brilduiker in jan. '82, 5 zwarte zeeëenden in feb. '82, 1 (man) grote zeeëend en 1 noordse stormvogel in nov. '81. Ook dit zijn weer levend binnengebrachte en (behalve de 3 futen) met olie vervuilde exx.

Adriaan.

UILEBALLEN.

Het blijft een spannende bezigheid braakballen van uilen uit te pluizen. Het is ook een rustgevend werkje. Zo 's winters, na een flinke wandeling, lekker rustig bij de kachel. En het is een secuur werkje. Het gaat erom de schedeltjes van de prooien er zo gaaf mogelijk uit te krijgen, zonder dat de tanden en kiezen uit de kaken vallen. Aan de vorm, de afmetingen en de aantallen tanden en kiezen zijn de kleine zoogdiertjes (muizen, ratten, spitsmuizen, etc.) namelijk vrij eenvoudig te herkennen. (litt.1). Ook komen er natuurlijk resten van vogels in de ballen voor. De determinatie van pootjes en/of snavels is echter vaak moeilijker dan je zou verwachten, omdat de buitenste gekleurde lagen vrijwel altijd zijn verteerd. In de braakballen zijn de prooiresten meestal sterk samengeperst, zodat, zowel van vogels als muizen, de schedel zelf geheel in elkaar gedrukt is. Snavels en onder- en bovenkaken van de wat grotere beesten (woelmuizen) zijn meestal wel vrij gaaf. Bij de bosmuis is de bovenkaak vaak moeilijk gaaf uit de haarresten te pulken, terwijl de bovenkaken van de dwergmuis meest niet eens teruggevonden worden. De onderkaken van deze twee soorten zijn gelukkig meest wel geschikt voor determinatie. Dwergmuizenkaakjes zijn zo klein dat ze snel over het hoofd gezien kunnen worden. Opvallend is dat de toch vrij grote en stevige schedels van ratten meest volledig vermorzeld zijn. Zou de uil op de kop knauwen voor de rat in te slikken? Met enige ervaring is aan de buitenkant van de bal al te zien wat erin zit. Resten van veren zien er grijzer en "kleiachtiger" uit dan de haarballen met muizeresten. Daarvan zijn weer die met bosmuizen bruiner dan die met noordse woelmuizen. Deze laatste twee soorten worden verreweg het meest aangetroffen in de braakballen van ransuilen in het bosgebied van Texel.

In febr./mrt. heb ik op twee roestplaatsen in het bos een aantal braakballen verzameld en uitgeplozen. Vindplaats 1 was in het zuidelijkste puntje van het bos, in de omgeving van Heidehof. Vindplaats 2, aan het knobbelpad; iets noordelijker dus. In het volgende overzicht staan de resultaten, in aantallen en in procenten van het totaal aantal prooiresten per vindplaats. Ook is er een kolom met aantallen en procenten prooiresten gevonden in braakballen van vindplaats 1, in 1964/66 en tenslotte een kolom met de resultaten van verschillende onderzoeken van voor 1962 (litt. 2).

soort prooi-rest	vindplaats nr.1 1982	vindplaats nr.2 1982	vindplaats nr.1 '64/'66	Texel '33-'62
dwergmuis	9 = 6.7 %	5 = 3.9 %	6 = 4.4 %	-----
bosmuis	37 = 27.6 %	54 = 41.9 %	22 = 16.2 %	42.3 %
bruine rat	6 = 4.5 %	1 = 0,8 %	-----	1.1 %
noordse woelmuis	62 = 46.3 %	62 = 48.1 %	102 = 75.0 %	51.6 %
waterspitsmuis	-----	2 = 1.5 %	-----	0.2 %
huismuis	-----	-----	-----	0.5 %
konijn	-----	-----	-----	0.1 %
vogels	20 = 14.9 %	5 = 3.9 %	5 = 3.7 %	4.1 %
veldmuis!!	-----	-----	1 = 0.7 %	-----
totaal aantal prooi-resten	134	129	136	4437

Over deze lijst valt natuurlijk wel iets op te merken. De percentages per vindplaats verschillen heel wat. Het vroegere onderzoek heeft ook betrekking op een veel groter aantal prooi-resten, waarschijnlijk van meerdere vindplaatsen op het eiland. In het bos werd door mij nooit een huismuisrest gevonden. Opvallend is ook dat er in het verleden geen resten van de dwergmuis gevonden zijn. Waarschijnlijk heeft de dwergmuis zich pas in de vijftiger jaren op Texel gevestigd. Het sterke vermoeden bestaat dat deze soort is aangevoerd in pakken stro die bij de bloembollenteelt gebruikt werden. Uniek is de vondst van resten van een veldmuis in 1966. De veldmuis komt op Texel niet voor en in dit geval moeten de resten dus aangevoerd zijn door een uil op trek. Als we de eerste twee rijtjes vergelijken zien we dat de uilen aan de bosrand bij Heidehof aanzienlijk meer vogels en ratten en minder bosmuizen hebben buitgemaakt. Dat is natuurlijk niet verwonderlijk. Deze uilen jagen waarschijnlijk wat minder in het bos zelf en wat meer in het cultuurland. Leuk is de vondst van 2 waterspitsmuizen. In braakballen van de ransuil worden ze zelden gevonden. Komen ze zo weinig voor, weten ze zich beter tegen jagende ransuilen te beschermen of zijn ze niet zo lekker? Dergelijke vragen worden door zo'n uitpluisonderzoekje niet beantwoord. We zouden precies moeten weten hoeveel er van iedere prooidiersoort aanwezig zijn en het gedrag ervan kennen, om vast te stellen of de uilen misschien selectief jagen, d.w.z. voor één of meerdere soorten voorkeur hebben. Uit onderzoek is in dit geval gebleken (litt. 2) dat ransuilen inderdaad niet van waterspitsmuizen houden.

Waargenomen is dat ze ze na vangst ook weer loslieten. Alleen in noodgevallen (zoals misschien afgelopen winter) worden ze gegeten. Hier op Texel bestaat het "stapelvoedsel" van de ransuil in elk geval uit de vrij grote, dikke noordse woelmuis, dat is duidelijk.

Litteratuur: 1. Husson, A.M.-Het determineren van schedelresten van zoogdieren in braakballen van uilen. Zoologische Bijdrage nr. 5. Leiden 1962.

2. Smeenk, C.-Ökologische Vergleiche zwischen Waldkauz, Strix aluco, und Waldohreule, Asio otus. Ardea 60, nr.1/2, pp 1-71. Juni 1972.

Lieuwe Dijkse
 Fonteinsweg 9
 1797 RK Den Hoorn
 02220-2303

INLEIDING.

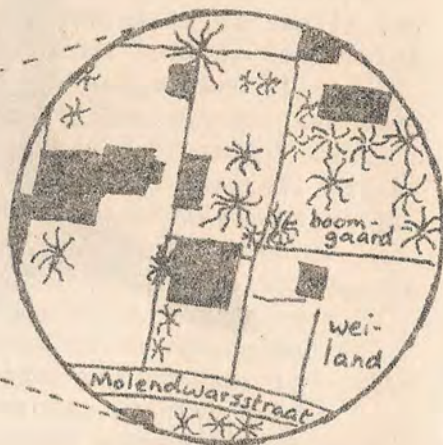
Het afgelopen jaar heb ik van bijna iedere dag waarnemingen verzameld van de vogels rond ons huis. Ik wilde op systematische wijze een beeld krijgen van de aan- of afwezigheid van de vogels die je min of meer regelmatig in de bebouwde kom kunt tegenkomen. Ons huis is gelegen aan de Molendwarsstraat achter de RK-kerk in de Molenstraat. Van belang is nog de aanwezigheid van een verwaarloosde boomgaard grenzend aan ons erf.

WERKWIJZE.

Bijna iedere dag in 1981 heb ik de soorten genoteerd, die redelijkerwijze op en vanaf het erf waar te nemen zijn geweest. Duidelijk moet zijn dat de intensiteit van waarnemen per dag sterk kan verschillen. Ik heb aantekeningen van 323 dagen verzameld. Dat is 88 % van het aantal mogelijke waarnemingsdagen. Per maandecade heb ik het aantal waarnemingsdagen van de soorten bij elkaar geteld. Vogels met 4 of minder waarnemingsdagen per jaar heb ik niet opgenomen in de tabel. In de eerste decade van augustus heb ik geen waarnemingen kunnen verrichten. In totaal heb ik 64 soorten in 1981 kunnen waarnemen.

-direkte omgeving-

-waarnemingsgebied-

	jan.			febr.			mrt.			april			mei			juni			juli			aug.			sept.			okt.			nov.			dec.			waarnemingsdagen
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
1. blauwe reiger	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	26
2. wilde eend	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	77
3. bergeend	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	5
4. sperwer	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	7
5. scholekster	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	90
6. kievit	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	13
7. wulp	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	26
8. regenwulp	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	5
9. tuureluur	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	5
10. zilvermeeuw	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	109
11. stormmeeuw	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	151
12. kokmeeuw	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	249
13. houtduif	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	10
14. turkse tortel	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	113
15. gierzwaluw	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	60
16. veldleeuwerik	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	6
17. boerenzwaluw	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	55
18. huiszwaluw	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	16
19. graspieper	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	11
20. gele kwikstaart	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	5

	jan.			febr.			mrt.			april			mei			juni			juli			aug.			sept.			okt.			nov.			dec.			waar- nemings- dagen
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
21. witte kwikstaart																																			32		
22. spreeuw																																			277		
23. ekster																																			50		
24. kauw																																			325		
25. winterkoning																																			20		
26. heggernis																																			10		
27. spotvogel																																			7		
28. braamsluiper																																			5		
29. sofitis-tijfjaf																																			16		
31. roodborst																																			58		
32. merel																																			215		
33. koperwiek																																			39		
34. zanglijster																																			14		
35. kramsvogel																																			44		
36. pimpelmees																																			53		
37. koolmees																																			221		
38. huismus																																			288		
39. vink																																			68		
40. groenling																																			127		
41. sijs																																			9		

21. witte kwikstaart
22. spreeuw
23. ekster
24. kauw
25. winterkoning
26. heggernis
27. spotvogel
28. braamsluiper
29. sofitis-tijfjaf
31. roodborst
32. merel
33. koperwiek
34. zanglijster
35. kramsvogel
36. pimpelmees
37. koolmees
38. huismus
39. vink
40. groenling
41. sijs

Verklaring van de symbolen:

.	1 waarnemingsdag per decade
•	2 waarnemingsdagen per decade
●	3 of 4 waarnemingsdagen per decade
■	meer dan 4 waarnemingsdagen per decade

	jan.			febr.			mrt.			april			mei			juni			juli			aug.			sept.			okt.			nov.			dec.			
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
42. putter																																			46		
43. kneu																																			31		
44. barmsijs																																			12		

Soorten die niet opgenomen zijn in de lijst.

1. lepelaar; 15-5 2 exx., 14-8 1 ex.
2. knobbelzwaan; 5-11 2 exx. nachttrek.
3. smient; 18-10 en 16-12 nachttrek.
4. slobbeend; 22-8 3 exx.
5. bruine kiekendief; 18-8 1 juv. vrouw.
6. boomvalk
7. torenvalk
8. goudplevier
9. grutto
10. rosse grutto; 11 en 12-5: 10 en 2 exx.
11. oeverloper
12. zwarte ruiter; 12-8 1 ex.
13. kluut; 25-3.
14. kleine mantelmeeuw
15. visdiefje
16. oeverzwaluw
17. tuinfluiter; 25-10 1 ex. en 28-10 1 ex.
18. zwartkop; 19-10 3 exx., 23 en 25-10 1 ex.
19. goudhaantje; 9-12 1 ex.
20. keep

INTERPRETATIE.

Af en toe vloog er een blauwe reiger (1) van en naar de vijver aan de Elemert. Vooral in september vloog waarschijnlijk hetzelfde exemplaar regelmatig naar de vijver. Ook voor de wilde eend (2) heeft de vijver een grote invloed op de waarnemingen. In de ruitijd (rond juni) werden logisch weinig vliegende wilde eenden gezien.

De sperwer (4) is boven Den Burg voornamelijk wintergast. Ook op andere plaatsen heb ik hem regelmatig waargenomen.

De scholekster (5) is alleen te zien en te horen in het voorjaar. In februari heb ik hem alleen 's nachts waargenomen. In het broedseizoen maakt hij dagelijks luidruchtige rondvluchten tot boven het dorp. Zelfs boven de Groene Plaats zijn ze dan waar te nemen. Deze vluchten gaan door tot juli/augustus. In september heb ik enkele malen flinke groepen overvliegende scholeksters gezien.

In tegenstelling tot de scholekster heb ik van de Kievit (6) weinig waarnemingen boven de bebouwde kom. In de herfst zijn ze ietsje vaker te zien. Regelmatiger is de wulp (7) te zien of te horen. De waarnemingen zeggen waarschijnlijk niets over het voorkomen van de wulp op Texel; hoogstens iets over de vlieg-activiteit. De regenwulpen (8) vlogen allemaal heel hoog over. Van de meeuwen werd de kokmeeuw het meest waargenomen (12).

In het begin van de zomer trokken iedere avond kokmeeuwen naar een slaapplekts noordoostelijk van Den Burg (Dijkmanshuizen?). De stormmeeuw (11) heb ik voornamelijk in de winter en na de broedtijd gezien. Bij de zilvermeeuw (10) had ik het idee dat ik steeds dezelfde vogels zag, buiten de waarnemingen tijdens stormachtig weer. Ik zag regelmatig een oud, gehavend exemplaar en enkele jonge zilvermeeuwen. Deze zgn. "dorpsmeeuwen" hebben ook vaste rustplaatsen: Haffelderweg, bij garage Kaczor en bij Texla bij de bunkers.

De Turkse tortel (14) is in de winter in kleine groepen aanwezig op bepaalde plaatsen in Den Burg. Rond de grote kastanjeboom t.o. de RK-kerk in de Molenstraat is zo'n plaats. Bij mooi weer waaiëren ze in paartjes uit. In de direkte omgeving hebben 1 of 2 paartjes gezeten. Na september trekken ze weer naar de plaatsen toe waar voldoende voedsel aanwezig is. Bekend zijn ook de Turkse tortels bij de Coöperatie aan de Waalderstraat. Zover ik weet, broedt de gierzwaluw (15) alleen onder het dak bij de fam. Smit t.o. de bioscoop. De gierzwaluwen werden in de

Betreffende periode bijna iedere dag waargenomen. Dit in tegenstelling tot de boerenzwaluw (17). In de broedtijd werden deze zwaluwen minder vaak gezien dan in de tijd dat de jongen vliegvlug waren. (aug./sept.). Waar de boerenzwaluwen broeden is mij niet bekend.

De witte kwikstaart (21) heeft twee duidelijke perioden waarin hij vaak werd waargenomen. Bij de doortrek in het voorjaar en in de maanden september en oktober. Bij garage Kaczor vormde zich toen een kleine slaapplekts (12 vogels).

Opvallend bij de spreeuw (22) is het bijna ontbreken van waarnemingen in juni en juli. De jongen zijn dan vliegvlug en zoeken voedsel op het weiland en worden dan bijna niet in de bebouwde kom gezien.

De ekster (23) werd veel in de winter gezien. Dit jaar heb ik thuis veel minder eksters waargenomen. De kauw (24) verdwijnt niet uit de bebouwde kom, misschien wel kleine groepjes of jonge vogels. Er broeden vrij veel paren in de omgeving.

In het voorjaar was er een territorium van de winterkoning (25) en van de spotvogel (27). Ook heb ik enkele malen een braamsluiper (28) horen zingen, hoewel dit waarschijnlijk een doortrekker is geweest. Fitissen en tjiftjaffen (29 en 30) trekken van half maart tot begin mei massaal door. Als je er op let zie je ze overal, zelfs in de slootkanten.

In oktober komen de bekende najaarstrek- kers: koperwiek (33), merel (32), krams- vogel (35), zanglijster (34), roodborst (31) en vink (39). Vooral de lijsters worden aangetrokken door het verwaar- loosde fruit bij de burens. Opvallend was de aanwezigheid van een flinke groep kramsvogels in de sneeuwperiode van eind december. De merel heeft toen ook gebroed. In de winter en de late herfst was de groenling (40) steeds in kleine groepjes aanwezig. In het voorjaar zag ik ook de groenling baltsen in een luidruchtige vlinderachtige vlucht. Later zag ik ook de jongen. Ook de putter (42) heb ik baltsend en met jongen waargenomen.

Dick Schermer.

GANZENEXCURSIE IN FRIESLAND, 7 februari 1982.

Zondagmorgen om 8 uur stonden 12 mensen bij de boot, die zich met meer of minder moeite van het bed los hadden kunnen scheuren om de eerste VWG-excursie mee te maken. Langs de afsluitdijk werden vanuit de drie auto's, volgeladen met thermosflessen, kijkers en goede moed, aardige concentraties kuif- en toppeende gezien. Tussen de ijsschotsen zat een parel(?)duiker. In Friesland aangekomen bleek de informatie die vooraf was ingewonnen goed te kloppen: bij de Workummerwaard was het al goed prijs. We konden duizenden kol- en brandganzen zien en in de mist die vanuit het IJsselmeer kwam, nog enkele groepen horen. Ook bij Koudum zaten brand- en kolganzen. Naar het zuiden toe werd de mist hardnekkiger en Gaasterland, befaamd om zijn brandganzen, moest worden overgeslagen. In midden-Friesland was het zicht weer redelijk en werden grote groepen ganzen gezien, zoals bij Oldeboorn, waar zo'n 50.000 kolganzen zaten. In totaal hebben we (volgens mijn schattingen) in heel Friesland 90.000 kol-, 20.000 brand-, 20 grauwe en 20 rietganzen gezien. Dit komt neer op 5 ganzen per seconde, zodat iedereen min of meer ganzenmoe, maar tevreden, naar huis ging.

Hans Witte.

WAAR BROEDEN GROTE LIJSTERS ?

De grote lijster is op Texel een betrekkelijk zeldzame broedvogel. De laatste jaren wordt zo'n 20-tal broedparen in de Staatsbossen vastgesteld. Vroeger broedden er verspreid over het eiland ook nog een aantal paren (in 1974 nog drie), maar van de afgelopen jaren hebben we daar géén gegevens meer over. Wie weet broedgevallen buiten de Staatsbossen of vermoed een dergelijke broedplaats?

De grote lijster broedt niet zoals merel en zanglijster in struikgewas, maar bouwt zijn nest hoog in de bomen. Het voedsel wordt op weilanden gezocht, soms meer dan een kilometer ver. Alle plaatsen met hoog opgaand hout zijn potentiële broedplaatsen. Van eerdere jaren zijn broedgevallen bekend uit het Molenbos bij Cocksdoorp, Oosterend, Den Burg (o.a. Emmalaan), Hoge

Berg etc. Ook in hogere loofbomen rond boerderijen zou de soort nu kunnen broeden.

Daar vraag om gegevens is misschien wat laat, want de grote lijster kan al in maart nestelen. Na die tijd zingt hij nog maar weinig of in ieder geval heel onregelmatig. Voedselvluchten zijn vaak de makkelijkste manier om een broedgeval vast te stellen. Ook als iemand (nagenoeg) zeker weet, dat op een bepaalde plaats géén grote lijsters broeden hoor ik dat graag! Gegevens naar de waarnemingensecretaris:

Adriaan.

KLUTEN- EN BERGEENDENONDERZOEK.

In het Noord-Hollandse blad de Graspieper verschenen de oproepen tot medewerking aan een kluten- en aan een bergoendonderzoek. Beide soorten lijken zich de laatste jaren in Noord-Holland te hebben uitgebreid. Om deze uitbreiding beter te kunnen begrijpen dient dit onderzoek. Voor beide soorten zijn een aantal vragen opgesteld, waarvan de beantwoording in toenemende mate meer onderzoektijd vergt. Maar zelfs het alleen deelnemen aan het eenvoudigste deel (a) wordt al zeer op prijs gesteld.

1. KLUUT. a.Hoeveel kluten bevinden zich in het inventarisatiegebied? Eén telling eind mei is in principe al genoeg; wat meer (begin april-eind juli) is beter.
b.Hoeveel broedparen zijn er? Tussen eind april en half juni ca. 1 maal per week de broedplaatsen controleren.
c.Hoeveel jongen worden vliegvlug? Wekelijks controle van eind april tot eind juli is nodig.
2. BERGEEND. a.Hoeveel bergers bevinden zich in het gebied van mrt. t/m juni? Elke maand aantallen en groepsgrootte noteren.
b.Hoeveel gepaarde bergers (paren geïsoleerd of in groepen voorkomend) zijn er in deze periode?
c.Hoeveel vermoedelijke broedgevallen?
d.Broedresultaat: hoeveel pullen per paar?

Als u wilt deelnemen aan een of beide onderzoeken, kunt u zich opgeven bij Wim Ruitenbeek, 't Waver 37, 1843 JR Grootchermer. U ontvangt dan nadere inlichtingen.

Marcel.

WAARNEMINGEN NR.2 (WINTER/VOORJAAR 1981-1982).

De vrij vroege vorstperiode vanaf de tweede week van december tot ongeveer de 29^e december resulteerde in het vertrek van vrij veel vogels zoals allerlei eenden, Kievit, goudplevier etc. Nadien volgde een vorstperiode van de 7^e tot en met de 20^e januari. Vanaf 21 januari tot en met 14 februari lagen de dag- en nachttemperaturen boven nul, soms wel dagtemperaturen tot 10°C. Van de 16^e tot en met de 26^e februari 's nachts lichte vorst en lage dagtemperaturen die de voorjaarsstemming van begin februari duidelijk temperden. In maart het gewone, wisselvallige en vaak koude voorjaarsweer.

Fuut: 9-1 tenminste 150 exx. op Noordzee tussen paal 12 en 14 (LD).

Roodhalsfuut: 16-3 1 ex. NIOZ-haven (CS).

Noordse stormvogel: 16-1 7 exx. naar noord voor de Sluftermond (DS).

Jan van gent: 16-1 1 ad.+1 1^ejaars-ex. naar noord voor de Sluftermond (DS).

Lepelaar: 1-3 4 exx. boven Eyerlandse duinen (E.v.d.Spek), 5-3 de eerste exx. in de Geul (P.Kok).

Zomertaling: 16-3 1 paartje Redoute (CS).

Krakeend: 14-2 1 mannetje Waalenburg (AD&SD). Winterwaarnemingen zijn schaars en terugtrek wordt doorgaans vanaf eind febr. vastgesteld.

Toppereend: 11-1 15 exx. waterbassin Oudeschild (DS& E.Klaver).

IJseend: 3-2 1 mannetje op zee bij reddingboothuisje (G.Witte), 24-3 1paartje Waddenzee bij Oostkaap (CS).

Middelste zaagbek: "10-tallen" op Waddenzee ten oosten van Dijkmanshuizen en Oostkaap (CS).

Mannetje: 16-1 49 exx. Westerslag naar noord (LW& anderen), 31-1 1 vrouwtje Lunette en 10-2 1 vrouwtje Oudeschild (MG), 21-2 1 vrouwtje Horspoldertjes (C.Bruin) en 3 vrouwtjes de Geul (LW&RW).

Casarca: 24-10 1 ex. Mokbaai tussen 60 bergeenden (RW).

Grauwe gans: 16-3 2 exx. Ceres (CS).

Kolgan: 21-1 's nachts boven Den Burg naar noord (DS), 31-1 28 exx. Dijkmanshuizen en 31 exx. Waalenburg (LW&RW), 2-2 enkele over Westerduinen naar oost (LD).

Rietgans: 31-1 ca. 160 exx. over de Dennen naar NO (FM) en 270 exx. vanuit ZW Dijkmanshuizen (LW&RW).

Kleine rietgans: 3-1 1 ex. Waalenburg (LW), 10-1 20 exx. aldaar (LW&RW), 31-1 1 ex. Zandkes richting Waddenzee en 27 exx. NO Oosterend (LW&RW).

Witbuikrotgans: in Prins Hendrikpolder tussen enkele gewonerotganzen: 12-1 1 ex. (CS), 17-2 3exx. (MG), 16-3 minstens 1 ex. (CS).

Brandgans: 21-3 naar noord, Westerslag (LW), 1-4 eveneens 1 ex. naar noord vliegend (AD&SD).

Canadese gans: De 3 vrij makke exx. waren eind maart nog steeds rond de Mokbaai aanwezig (C.Kikkert en vele anderen).

Kleine zwaan: 21-2 32 exx. het Noorden (DS).

Ruigpootbuiserd: 10-1 1 ex. de Geul e.o. (C.Bruin), 12-2 1 ex. nabij NRC (H.Brugge &SD), ook op 12-2 1 ex. Westerduinen (zelfde ex.?) met 3 buizerds (LD), 28-2 1 juv. nabij Westerduinen (FM).

Sperwer: ca. 10-2 1 vrouwtje doodgevlogen Den Burg, 16-2 1 mannetje idem (meded. J.Reydon). Dit brengt het aantal sperwers dat zich deze winter op Texel heeft doodgevlogen op tenminste 6

Bruine kiekendief: 18-3 2 vrouwtjes de Muy (J.Hopman).

Smelleken: 18-1 1 ex. boven Den Burg, 24-2 eveneens (LW), 28-2 1 mannetje Ruige hoek (F.M& H.Brugge) en 1 ad. mannetje naar zuid paal 15 (FM&LW&RW). 18-3 1 vrouwtje peuzelde een prooi op, al in de tuin zittend van de fam. van Noort in Den Burg (H.v.Noort).

Waterral: 25-12 2 roepende exx. de Muy (CS).

Kievit: Aan het eind van de febr.-vorstperiode de eerste weer op 19-2, maar een week eerder al 10-tallen bij Schoorl en op 16-2 100-en in Friesland en Groningen, 20-2 in 1½ uur ca. 75 exx. naar noord, Westerslag (CS). Op Texel kennelijk dus maar kort weggeweest deze periode, want op 10-2 zaten er ruim 1000 op Waalenburg en op 11-2 300 bij Dijkmanshuizen en 1300 bij Ottersaat, de laatste samen met 1000 goudplevieren! (MG).

Goudplevier: 21-1 3 exx. Hoge Berg (de eerste?) en op 24-2 alweer 10-tallen (CS). (zie ook bij Kievit, red).

Bontbekplevier: 11-2 eerste 2 exx. Ottersaat (MG).

Watersnip: 17-12 5 exx. PH-polder en 24-12 1 ex. 't Horntje. (CS)
Grutto: 14-2 2 exx. Waalenburg (W.Eelman), daarna een hele tijd niets, 8-3 2 exx. PH-polder (MG), 22-3 2 exx. PH-polder (CS), 28-3 's avonds in Waalenburg een slaapplek van 60 á 100 exx. (DS).

Zwarte ruiter: 21-1 1 ex. Waagejot (DS).

Kemphaan: 28-3 's avonds op slaappleats ca. 125 exx. (DS).
Kluut: 16-3 1 ex. weer bij Oudeschild gehoord (MG), 17-3 1 ex. dijksloot PH-polder (CS)

Grote burgemeester: begin febr. 1 1^ejaars-ex. Grote Vlak (J.Witte), 1-3 daar nog aanwezig (C.Bruin), 24-2 een dergelijk ex. paal 14/15 (RW). Dezelfde?

Kleine alk: 31-1 1 ex. reeds geruime tijd dood paal 22; alleen vleugels en deel van het achterlijf met staart en poten gevonden (AD&SD).

Kerkuil: 20-3 1 dood ex. in koeïstal Oosterend, 2 weken daarvoor reeds 2 keer gesignaleerd. Het beest droeg een Nederlandse ring.

Strandleeuwerik: 16-1 25 en 11 exx. de Slufter (DS), 2-2 10 exx. paal 27 (G.Witte) en 26-2 1 ex. paal 26 (FM&RW).

Oeverpieper: 11-1 1 ex. Schilderweg (DS).

Witte kwikstaart: 13-3 1 ex. Elzenhout (LD): laat voor een eerste waarneming! 15-3 4 exx. Den Burg overvliegend (CS), en 16-3 3 exx. bij paal 18 (C.Bruin).

Rouwkwikstaart: Op 5-3 (Rozendijk) en op 13-3 (langs zuidelijke bosrand) 1 mannetje (FM), 20-3 1 ex. Heidehof (LD), 28-3 2 exx. de Koog (AD&SD) en 30-3 1 mannetje nabij NRC (AD).

Gele kwikstaart: 20-2 boven Waalenburg 2 exx. (LW&RW). Een zeer bijzondere waarneming want de Avifauna van Nederland vermeld als vroegste waarneming 1-3(1962) Eindhoven. Wiek en sned (4:49) noemt nog 1 ex. bij Elst op 26-2-'56.

Grote lijster: 13-2 8 exx. Negen Bunders (FM), 18-2 2 exx. Westermient (LD), 21-2 1 ex. Horspolders (J.Reydon), 22-2 1 ex. nabij de Cocksdoorp (P.Postma), 24-2 4 exx. nabij Alloo (AD),

26-2 1 ex. op doortrek polder Eyerland (FM). Ook de grote lijsters waren niet erg vroeg.

Roodborsttapuit: 28-3 1 vrouwtje Westerduinen (FM); na een opleving in aantallen broedvogels en winterwaarnemingen is de soort de laatste jaren weer veel minder talrijk geworden.

Zwarte roodstaart: 17-3 1^e(man) Oudeschild (MG), 21-3 vrouwtje Westerslag (FM&RW) en 26-3 1 mannetje en 1 vrouwtje Westerslag (FM).

Sperwergrasmus: 22-10 1 subad. ex. Randweg (LW).

Tijftjaf: 19-3 1 ex. Elzenhout (LD) en 1 ex. Rozendijk (FM).

Vuurgoudhaantje: 21-3 1 ex. Oudeschild en 22-3 1 ex. Hoge Berg (MG).

Staartmees: 11 en 13-3 2 exx. Elzenhout (LD). Ook deze soort is na een opleving in aantallen broedvogels waarschijnlijk weer zeldzaam geworden. Alle waarnemingen, ook die uit de broedtijd zijn zeer welkom!

Sneeuwgorst: 22-12 6 exx. 't Horntje, 25-12 2 exx. overvliegend Hoge Berg en 28-12 2 exx. 't Horntje (CS), 11-1 2 exx. paal 13 (LD), 5-2 15 exx. strand Westerslag (FM), 12-2 2 exx. paal 13 (LD).

Putter: 19-2 3 exx. op zaden van klissen in tuin 't Horntje (J.Driehuis), 25-2 1 ex. zingend Weverstraat Den Burg (CS). Putters schijnen 's winters op enkele plaatsen regelmatig gezien te worden, op andere plaatsen echter bijna nooit!

Frater: 16-1 20 exx. de Slufter (DS).

Goudvink: 1-3 2 exx. Westermient (LD).

Kruisbek: 16-2 7 exx. Natte Vlak (LD), 21-2 tenminste 1 ex. gehoord De Koog (AD&SD).

Ringmus: 21-2 25 exx. Nieuwe Schild, in één dichte troep in open terrein voedsel zoekend op de grond. Ringmussen worden 's winters doorgaans erg verspreid gezien. (DS).

Roek: 16-1 5 exx. Burger Nieuwland, 21-2 17 exx. het Noorden (DS). Er worden tegenwoordig meestal slechts enkelingen op Texel gezien.

Adriaan.

Waarnemers door initialen aangeduid waren: Adriaan Dijkse (AD), Lieuwe Dijkse (LD), Sytske Dijkse (SD), Marcel Groenendaal (MG), Frits Jan Maas (FM), Cor Smit (CS), Dick Schermer (DS), Louis Witte (LW) en Richard Witte (RW).

BESTUUR.

Penningmeester: Hans Witte, Warmoesstraat 69, 1791 CP Den Burg.

Redactie: Marcel Groenendaal, De Ruyterstraat 130, 1792 AP

Oudeschild (02220-4182)

Gerard Nieuwland, Zeebries 6, 1791 HL Den Burg
(02220-4405)

Voorzitter: Dick Schermer, Molendwarsstraat 2, 1791 DN Den
Burg (02220-4239)

Waarnemingssecretaris: Adriaan Dijkse, Duinroosstraat 20
1796 BJ De Koog (02228-676)

grote jager

(niet te verwarren met een zwarte kraai)

De tekeningen voor dit nummer zijn gemaakt door:

Sytske Dijkse pag. 8,24

FritsJan Maas 2,6,22

Dick Schermer 1,11,17